

[Holger Eriksen.]

pågældende parti, når det dog kunne opnå så mange stemmer, ikke et eller andet sted har kunnet få et tillægsmandat. Vi vidste i forvejen, da vi diskuterede lovforslaget, og da vi vedtog det, at noget sådant kunne indtræffe, og dette er i hvert fald ikke noget bevis for, at det i fremtiden er umuligt at danne et nyt parti. Hvis der findes en idé i det parti, der er tale om, og hvis det har samlet sine tilhængere på denne idé, er de 58 000 stemmer naturligvis kun springbrættet for et stort fremskud ved næste valg, og så bliver partiet repræsenteret, men hvis det hele er skabt af tilfældige og øjeblikkelige stemninger, således som jeg tror, ja, så vil partiet inden næste valg være gået samme vej som den sne, der faldt i fjor, og så er det dermed bevist, at det ikke havde nogen som helst ret til at blive repræsenteret i tinget.

Jeg føler aldeles ingen trang til at gentage alle de argumenter, der kan anvendes mod det af det radikale parti fremsatte forslag, men overfor talen om, at det er i overensstemmelse med retfærdigheden og til gavn for folkestyret, at alle mulige tilfældige strømninger bliver repræsenteret i den lovgivende forsamling, ønsker jeg dog at anføre, at vi formodentlig allesammen kender begrebet polsk rigsdag, der havde ansvaret for, at det polske rige i sin tid først blev underkastet de mange delinger for derefter at gå til grunde. Denne polske rigsdag havde ikkeså overvældende meget med demokrati at gøre. Princippet i den var en veto for mindretallet, der gjorde, at man aldrig kunne blive enig om nogen ting. For demokratiet gælder imidlertid den samme lov, ikke at man absolut skal være enig, men at der kan skabes et handledygtigt flertal, for uden et sådant handledygtigt flertal ophører demokratiet med at eksistere.

Som følge af forholdstalsvalgmetoden har det mange steder vist sig meget svært at skabe et sådant flertal. Vi så det i Weimar-Tyskland og ser det nu, som den højtærede indenrigsminister har omtalt det, i Frankrig. Vanskelighederne består i, at småpartierne som regel er ansvarssky og meget utilbøjelige til at gå ind i positivt arbejde. De vil gerne kritisere, de vil gerne styre regeringer, men det er ikke let at få dem til

at tage ansvaret for noget som helst. At vi her i Danmark i lang tid har måttet arbejde med mindretalsregeringer og måske også må gøre det lang tid fremover, anser jeg i sig selv for noget meget betænkeligt, ikke mindst da disse mindretalsregeringers skæbne ofte kan blive afhængig af, om lederen af et af småpartierne tilfældigvis har startet dagen med at få det forkerte ben først ud af sengen. Det virker også ansvarsforflygtigende, at et parti under disse forhold under en valgkamp faktisk kan love, hvad det skal være, uden at risikere at blive stillet til ansvar derfor, da det på forhånd ved, at det ikke vil kunne få flertal og ikke få mulighed for at gennemføre alt, hvad det har lovet. Jeg mener ikke, at man af den grund skal opgive forholdstalsvalgmetoden, der forøvrigt også er fastslået gennem en grundlovsbestemmelse, men jeg mener, at der er mange former for forholdstalsvalg, og at det er både i landets og demokratiets interesse, at man vælger en form, der i hvert fald ikke på urimelig måde favoriserer partisplittelse.

Jeg har ganske vist nok hørt anført det argument, at det er vælgerne og ikke folketinget, som skal bestemme, hvordan en sådan lov skal være, men det er en misforståelse. Vist er det vælgerne, der skal afgøre det, men de skal afgøre det gennem deres repræsentanter, d. v. s. afgørelsen træffes her. Hvis vælgerne store flertal slutter op om den tanke, at man vil værne demokratiet på den måde, hjælper det ikke, at der er et eller andet mindretal af vælgere, der mener noget andet, for så er det ikke deres opfattelse, der bliver den afgørende.

Naturligvis skal der ikke skabes et privilegium for bestående partier. Jeg behøver selvfølgelig ikke at gå ind på tanken om, at der er nogen, der tænker på at lave et eetpartisystem, det ved det ærede medlem hr. Steen lige så godt som alle vi andre, og når det ærede medlem alligevel insinuerer det, må det kunne tages som udtryk for, at det ærede medlem er klar over, at det er en skidt sag, som her forsvarer, hvorfor det er nødvendigt at gå til den slags overdrivelser. Det noterer jeg bare. Mere er der forsåvidt ikke at sige om den ting. Men altså, vi vil ikke skabe et privilegium for de bestående partier. Naturligvis må man regne med, at der ved en eller anden lejlighed opstår et nyt